

Erkki Sipura: Vaelluksella Turusta Sallaan

*****

Virmailan Sipuran talon isäntä Erkki Sipura on parin viime vuoden aikana tullut tunnetuksi vaeltajaksi ainakin Suomessa ja Espanjassa. Jo kaksi kertaa hän on Väinämöistä muistuttavassa asussa vaellanut Pyhän Jaakobin tietä Ranskan rajalta Santiago de Compostellaan. Viime syksynä hän taas valitsi reitikseen taipaleen Turusta Itä-Suomen kautta Inarinjärvelle tai ainakin Sallaan asti. Urheiluhenkinen isäntä oli huolimatta 70. ikävuodestaan hyvässä kunnossa, ja jalankulkijan perspektiivistä hän oppi tuntemaan isänmaansa aivan uudella tavalla kävellessään omaan tahtiinsa keskellä avaraa luontoa.

Vaelluksensa jälkeen Erkki ryhtyi kirjoittamaan matkakertomusta, jonka hän sitten luovutti lehdellemme julkaistavaksi. Mukana oli myös useita hauskoja valokuvia. Erkin kertomus on melko pitkä; joudumme hieman lyhentämään sitä.

- Kiitämme häntä lämpimästi sekä tekstistä että kuvista.

Espanjasta paluuni jälkeen voitelin jalani ja pidin pienen tauon ennen seuraavaa vaellusta. Juhannusaattona (2009) pakkasin tavarani ja 21.6. aamulla herätin poikani Eeron. Klo 5.30 lähdimme ajamaan kohti Turkua. Klo 9.35 olimme Turun tuomiokirkossa. Ero lähti kotiin ja minä jäin jumalanpalvelukseen. Kirkossa olin vaelluspuvussa, ja se herätti huomiota. Kun papit sitten kyselivät, miksi olin tässä asussa, kerroin matkani tarkoituksen. He toivottivat siunausta matkalle.

Virsuilla kävelin Turun hautausmaalle saakka, missä vaihdoin ne vaelluskenkiin. Sitten lähdin kävelemään vanhaa tietä, jota sanotaan Kuninkaantieksi. Kävelin Tuorlan sivuitse Piikkiöön, missä ensimmäinen kohteeni oli Pyhän Jaakon kirkko, vanha kivikirkko. Kun oli ilta, jäin yöksi kirkon vierellä olevan kuusen alle.

Aamulla heräsin viiden maissa, jolloin usva peitti maiseman. Jatkoin matkaa Paimioon; kävin uimassa kyläläisten lähdealtaassa Hajalan kohdalla. Iltapäivällä tulin Halikkoon ja menin syömään. Salossa piti olla yöpymispaikka eräällä koululla, mutta ovet olivat kiinni. Olin yötä koulun pihakuusen alla ja aamulla jatkoin matkaa kohti Teijon kuuluisaa kartanokylää. Seuraavana päivänä jouduin yöksi pienen järven rannalla vanhan asumattoman huvilan pihaan. Aamulla lähdin 10 kilometrin

päässä rannalla olevaan ruokapaikkaan. Päivä oli aurinkoinen, ja alkoi nukkua. Heittäydyin tien varteen kontti päällä ja nukahdin. Kun heräsin, näin monia ihmisiä ympärillä. He olivat luulleet, että olin kuollut. Sanoin vain, ettei ollut mitään häntä. Voi sitä ihmettä!

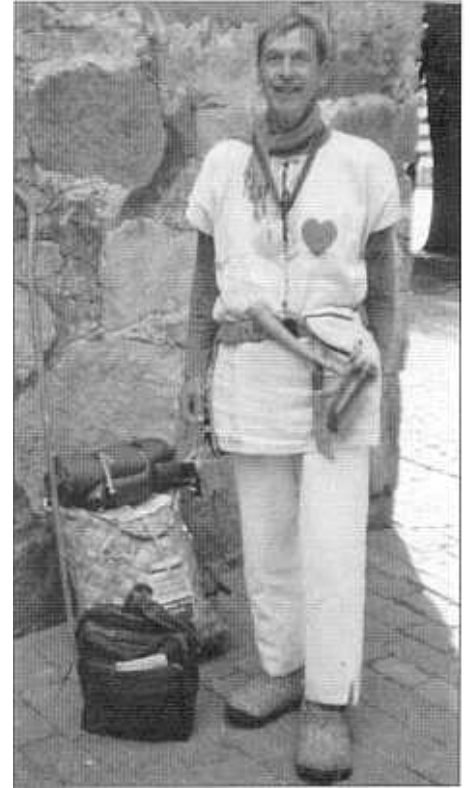
Seuraavan yön nukuin Kemiön tien varrella korkealla mäellä olevalla pellolla. Aamulla herättyäni huomasin, että yöllä oli ollut voimakas kaste, ja kaikki vaatteeni olivat likomärkiä. Päivä oli kaunis, kuljin viljavien vainioiden halki ja jatkoin matkaa vanhaa soratietä.

Saavuini pitkän keltaisen talon kohdalle. Pihassa kaksi pikkutyttöä oli vastassa; he eivät tienneet, missä isäntäväki oli. Aikani kierreltyäni tapasin naisen, jolta kyselin yösijaa. Ei ole, hän vastasi. Kun vähän aikaa tarinoitiin, hän lähti kysymään isännältä. Tuli myönteinen vastaus, yöpyminen ei maksanut mitään. Talossa asui viisi perhettä; lapsia oli paljon, heidät vietiin aamuisin Tammisaareen Steinerkouluun, olivat siis ns. luomuihmisiä.

Seuraavana aamuna kävelin asfalttietä pitkin Tammisaareen. Kävin kirkossa ja kaupassa ja menin muiden tavoin rannalle aurinkoa ottamaan, kun oli kuuma päivä. Sieltä lähdin Pohjan kylään, Fiskarsiin ja Karjaalle, jossa asuu edesmenneen vaimoni Marja-Liisan sisar. Olin heidän luonaan yötä ja jatkoin Mustion kautta Virkkalaan ja sieltä Siuntioon.

Kirkkonummella baarissa istuva seurue kutsui minut syömään. Söin ja join, se oli ihana ilta, mutta unohdin etsiä yösijaa. Silloin sain nukkua tuon perheen kotona sohvalla. He juttelivat paljon, olivat mukavia ihmisiä. Seuraavana päivänä tuli kova ukonilma; soitin veljelleni Ristolle, ja hän haki minut kotiinsa yöksi. Aamulla hän toi minut Pohjois-Esplanaadille ja Suurtorille. Siellä oli paljon ihmisiä; minä tunsin olevani erilainen ja kuin kummajainen, en viihtynyt siellä. Läksin Pohjoisrantaan pitkin Kulosaareen. Oli ihmeellistä, että kaikki ihmiset istuivat pihossa ja ihmettelivät, minne olin matkalla.

Jatkoin matkaa Helsingin Itäkeskukseen vanhaa Porvoontietä pitkin. Östersundomin kohdalla tuli ilta. Minulla ei ollut majapaikkaa, mutta menin keskelle heinäpeltoa, otin makuupussin esiin ja menin sen sisään. Uni tuli heti. Aamulla isäntä tuli traktorilla pöyhimään heiniä ja oli vähän ihmeissään. Me nauroimme yhdessä. Läheisessä kartanon hallissa pidet-

tiin hevosia. Siellä oli kaksi tyttöä. Kysyin heiltä, eivätkö he keittäisi teetä. Toinen tytöistä pyysi minua nousemaan hevosen selkään, jotta hän saisi hyviä valokuvia. Yritin hypätä, mutta en enää ollut niin notkea kuin nuorena, joten minulle tuotiin rappuset. Hevonen katseli ihmetellen, millaisia kompuroita on olemassa. Ainakin se ajatteli niin.

Jatkoin matkaani kohti Porvoota. Päiväunet vedin runoilija Runebergin kiven luona. Taru kertoo, että hän on joskus viettänyt yönsä sen kiven vierellä. Illalla hyppäsin aidan raosta ja huomasin olevani Kullaan kirkon pihassa. Siellä oli ihana rauha. Söin, menin makuupussin sisään ja nukahdin. Aamuaurinko pilkisti kello viisi. Pari tuntia myöhemmin olin Hailkon kartanon puistossa ja istahdin tuoliin. Menin kartanoon ja kysyin, saako siellä syötävää. Olin ehkä vähän erikoinen herasväen silmissä, mutta tarjoilijat olisivat ottaneet minut maskotikseen. Uin Porvoon uimalassa. Vanha kaupunki pidätteli minua, kun ihmiset halusivat kuvata minua. Porvoon tuomiokirkko oli tulipalon jälkeen uusittu, istuin siellä pitkään. Myöhemmin syksyllä kävin jumalanpalveluksessa Porvoossa.

Jatkoin matkaa Ilolan kylään, Koskenkylään ja Pernajaan. Siellä kirkko oli auki, ja kirkkomaa oli kauneimmillaan. Sain teetä ja voileipää ja vietin yön kuivalla mäellä, missä ei ollut hyttysiäkään. Sieltä jäi kaunis muisto. Pyhtäältä tulin Länsi-

kylään, jossa pikkupoika tuli sanomaan, että hänen lentokoneensa on kuudessa. Ja olihan se siellä. Vanhassa kansakoulussa kysyin isännältä, saisinko olla siellä yöstä. Sen hän lupasi, ja siellä oli saunakin. Isossa luokkahuoneessa oli vähän outoa nukua, mutta kävihän se päinsä.

Siltakylässä oli jo venäläisiä mainoksia; tuntui, kuin olisin ollut rajan toisella puolen. Illalla rupesi satamaan. Menin tien varressa olevan kopin katon alle. Huomasin, että siellä oli tanssilava ja myös tanssit käynnissä. Menin teelle ja katselin, kuinka nuoret nojailivat toisiinsa niin onnellisina.

Olin yötä Karhulan motellissa, aamulla lähdin taas aikaisin matkaan. Tie oli yksitoikkoinen. Askel-lehden kuvaaja soitti. Oli jo sovittu, että he ottavat kuvia vaelluksestani erään kartanon kujalla. Matka jatkui, ja iltapäivällä olin Haminassa. Siellä kyselin yösjää eräältä perhetuttavalta. Hän tilasi Hamina-lehden toimittajan, joka kuvasi minua, ja haastattelu oli seuraavan päivän lehdessä. Saunoimme huvilan rannassa.

Seuraavana päivänä ajoimme Mersulla Virolahdelle. Tähän vaellukseen oli kulunut 15 päivää. Monia tapahtumia jäi tässä kertomuksessa myös mainitsematta. Kotiin palasin linja-autolla.

*

Syksyllä sukujuhlan jälkeen lähdin tutkimaan itärajan seutuja. Lähtöpäivä oli 7.8.2009. Ero vei minut autolla Virmaista Lahteen. Sieltä jatkoin junalla Imatralle. Tarkoitukseni oli vaeltaa sieltä Inariin asti. Illalla lähdin kävelemään vanhoja teitä pitkin rajalle päin, ja yön vietin maastossa. Sitten jatkoin Rautajärvelle ja Simpeleelle. Tutustuin vanhoihin kyliin, jotka olivat aikoinaan kukoistaneet. Seuraavia pysähdyspaikkoja olivat Niukkala ja Uukuniemi sekä Kesälahti, jossa yövyin eräässä omakotitalossa. Kiteeltä jatkoin Tohmajärvelle ja Värtsilään. Sitten seurasi pitkä metsätaival, ainakin 30 kilometriä.

Saarivaarassa olin uimassa ja yövyin saksalaisten omistamassa motellissa. Sen jälkeen tuli jälleen pitkä metsätaival, jonka varrella oli vain muutamia mökkejä. Jalkoihin alkoi tulla rakkooja (niin kuin joskus aikaisemmilla vaelluksilla), ja puhkaisin ne puukolla. Mutalahti oli seuraava uimapaikka. Matkan ensimmäisenä sadepäivänä oli ankeata kävellä; asumuksia ei näkynyt. Yöksi menin latoon, jossa nukuin lautakasan päällä.

Lopulta saavuin Ilomantsiin ja Möhköön, joka sijaitsee aivan rajalla. Latasin puhelimen ja söin kyllykseni. Sieltä alkaa

Susitaival, verrattoman kaunis harju ja järvet kummallakin puolella. Aamulla ihailin erämaan suurenmoisia harjumaisemia ja saavuin Sysmäjärvelle ja Kontiovaaraan. Vietin yön Särkijärven erämajassa ja toisen yön aivan yksin toisessa eräkämpässä.

En voi unohtaa näitä mahtavia maisemia. Kävelin polkuja pitkin Narvan kylään, Saarikoskelle ja Pitkajärvelle. Yöllä metsäkämpässä vähän pelotti, koska olin lukenut, miten sillä alueella sodan aikana

Ylempi kuva: Susitaival - harju kahden järven välissä Ilomantsissa.

Alempi kuva: Aittokosken kämpä, jossa oli virolaisia kanoottimatalla.

taisteltiin. Jäljellä oli vielä taistelukorsuja ja tankkiesteitä. Kylmät väreet kulkivat selässä muistelllessani sotatarinoita.

Seuraavaan etappiin Neitkoskelle piti ehtiä illan hämärtyessä. Siellä yövyin motellissa; aamulla matka jatkui Salpalinjaa ja taistelupaikkoja seuraten Naarjär-

Ylempi kuva: Erkki vaelluksella Ilomantsin rajaseudulla.

Alempi kuva: Pitkäjärven kämpä.

.....
 velle ja Änkäisten sotatantereelle. Valmajoella oli Suomen suurin karhunkalokoelma. Karhunkaataja ei ollut kotona, koska uusi karhunkaato alkoi seuraavana päivänä. Aittokorven kämpässä vietin yön virolaisten melojien kanssa, Valmajokea seuraten saavuin Orrenkosken autiotupaan. Siellä oli vierasmaalainen nuoripari

yötä kanssani. Seuraavan yön nukuin laavussa metsän keskellä. Nyt jouduin aivan rajavyöhykkeelle, etenin pitkin soita, rämeitä ja pitkospuita.

Kuhmoon pääsin ostoksille rajalta autokyydissä, matka oli 60 kilometriä. Samana iltana olin jo taivaltamassa UKK:n polkua Kuhmon pohjoispuolella. Lentiirassa oli paljon venäläisiä kaupassa ostoksilla. Vastan tuleva aviopari kehotti minua menemään Kuivajärven koululle yöksi. He antoivat myös puhelinnumeron. Paikka oli

varattu karhunkaatajille; perillä oli hieno vastaanotto, sauna, lämpimät ruoat ja juomat minua varten. He syöttivät ja juottivat vaeltajaa kuin karhunpoikasta ja aamulla antoivat evästä matkaan.

Seuraava kohde oli Raatteen vartioasema. Kun illalla tulin vartioaseman pihaan, niin kyllä he vähän ihmettelivät, latasivat puhelimen ja tarkastivat passini sekä veivät kauppaan. Yön vietin Raatteen koululla. Aamulla vaellus jatkui pitkin järvien sivustoja, harjuja, pitkospuita ja suuria soita. Vihdoin olin vanhalla vartiotuvalla aivan Venäjän rajan vieressä. Olin aivan yksin, ei ollut valoja, puita eikä vettä, ovea ei saanut lukkoon. Vähän jänisti, jouduin ottamaan muutaman pillerin. Seuraavan yön vietin Toravaaran kämpässä ja taas yksin. Sitten seurasivat Pirttivaara, Lehtovaaran laavu ja Pajuvaara.

Vihdoin pääsin ihmisten ilmoille, Hosan hotelliin ja suihkuun. Soitin 45 vuoden takaiselle koulukaverille ja menin hänen luokseen Kurvisen kylään Kuusamoon. Seuraavana päivänä olin mukana maastossa vaeltamassa pitkää karhunkierrosta Viidessä päivässä meni 80 kilometriä; siellä oli hyviä majoja ja kauniita maisemia sekä ihania juttukavereita. Iso karhunkierros päättyi Oulangan kanjoniin. Sieltä tulin Hautajärven luontotaloon. Yöpolku jatkui UKK:n reittinä Sallaan. Olin yön yli monessa hyvässä autiomajassa Pallastunturilla, Arkipeitsissä ja Ruuhitunturilla, Poronpuistossa, Sallatunturilla ja hotellikylpylässä.

Matkan piti jatkua Inariin, mutta radio lupasi sadetta koko viikoksi. Hotelliväki sanoi, että voi tulla lunta, sillä Kekkospuisto on arvaamaton yksin kulkevalle syksyllä. Silloin jätin Kekkospuiston toiseen kertaan. Lähdin erään jyväsyläläisen kyydissä Jyväsylään ja sitten bussilla kotiin Virmailaan. Matka kesti yhteensä yhden kuukauden ja kolme päivää.

*****

Författaren för ovanstående artikel Erkki Sipura är en (pensionerad) jordbrukare på ön Wirmala i Päijänne sjö och hör till elfte generationen efter släktens stamfader. Han hör också till släktföreningens direktion. För två år sedan vandrade han två gånger till fots från den franska gränsen till Santiago de Compostella. Här berättar han om sin vandring under sommaren och hösten 2009 från Åbo till Fredrikshamn och sedan längs den ryska gränsen norrut till Ilomants, Kuusamo och Salla. Nästa gång tänker han vandra ända till Enare sjö och kanske till Nordkap.